

Xysrev və şirin dəstəpə

Kəhənə dastanlar gətirin dilə,
 Bir ixtijar mənə səjlərdi belə.
 Kəsərənin bu gyn ki, qarardə baxtı.
 Tale' qismət etdi Hyrmyzət taxtı
 Yeni sultan xalqa göstərdi imdət.
 Ədalətlə etdi dynjəni abad.
 Dütdu atasından qalma əjlini,
 Hyrmətə saqladı o, əsgi dlini
 Daimi qajmaqçın nəslinin adı,
 Coq nəzirlər verdi ola evladı.
 Nihajət tanrıdan gəldi bujuruq.
 Verildi Hyrmyzə bir oqlan coçuq.
 Rytbasi coq all ezy bəxtijar.
 Təxtipək uqurlu, şənli taçidar.
 Aqlımda şahlıqdan gəryndy bir iz,
 Odur ki, adlandı o, Xysrov pərviz.
 Onuncundur ona Xysrev dedilər.
 Ki, sərkarlik ilə ruhu çəzə edər.
 Dyr kibi ipəyə dutuldu çismi.
 Sarıldı pambəqa mırvarid kibi.
 Yzy gynəş kibi parlar, bibədəl;
 Gylyşy səbahın yzyndən gözəl,
 Dodaqlar sydə meji etmiş deyə
 Bəslədirlər onu sydə, şəxərlə.
 Şahın sarajında o şən coçuqu
 Əldən-ələ alıb gəzdirdi coqu.
 Atıldı bəşikdən ən son mejdana,
 Dynjada bir coqu dost oldu ona.
 Beş yaşa catınça o taza cücək
 Hər şeydən bir ibrət alırdı gercək.
 Bir gyn aştə yaşə tamamam catdı
 Nazlı sərv kibi oda boj atdı.
 Coçuq jeddi yaşə qojuñça qədəm
 Usandı myşkyndən cücəklər o dəm
 İldən-ilə onun artdı qca yaşə
 Əqli jol gəstərib oldu joldaş.
 Bu şahzadə ojlə gözəl olmuşdu
 Ki, Jusifdən artıq səhrət bulmuşdu
 Bir myəllim ona hazıy etdilər
 Ki, emry olmasın dynjada hədə.
 Bojləliklə kecdi bir necə zaman
 Ki, Xysrev olmuşdu bir gənç qəhra
 man
 Səzə, fəsahtədə xejli qudrətli;
 Dyr sacardı aqzə dənizlər kibi.
 Ən jyksək bir natiq saqənyər bejə
 Ona səjlər səzy «iztirab» ilə.
 Kəsgin dıqqətə tyky dələrdi.
 Tykdən daha inçə səzlər səjlərdi.
 Doqquz yaşə catıb ojuñu atdı,
 Əzdəhaja, şirə belə əl qatdı.
 On yaşə jetmişdi ki, bu şahzadə
 Otuz yaşlılar verəndi bada,
 Qyvətdə arslana qarşə cəqardı.
 Qylyçla min sytuñ olsa jəqardı
 Oq atıb qələmdən tyky ajbər
 Jəldəzlər dyzyb gejim qajbər.
 Hər bir nişanə ki, acajdı kəman
 Qopardı insanın ədy qorqudan.
 On kəman cəkən qəhrəman kəsələr
 Onuñ kəmanəny gyclykə cəkər.
 Onlarça dyşməndən lənməz kəmanə,
 Doqquz dütüm olur-dinməz kəmanə
 Həqiqətdə olsada aq dev də əgər
 Japraq kibi onuñ ənyndə ditrər.
 Nizasi hər daşə dəj səjdi inan
 Daşın şinəsində acardı nişan.
 On dört yaşə catdı o şənli həjat;

Biljkdə şahzadə acdı qol-qanat.
 Gizli sirriləri gəzdən kecdirdi,
 Jamanlıq, jaqşılıq nədir, secirdi.
 «Byzyrk ymmid» adı vardi bir nə-
 fər,
 Ki, doqmuş əqlində bəyjk ymıdlər,
 Birər arca dənər gəzdiji jərlər.
 Addım-addım gəy əqlilə əlcər.
 Gizli zəhmət cəkib gətirmiş ələ
 Juca xəznələrin acayın belə.
 Caqırdı şahzadə onu bir zaman
 Dil acıb coq səjlər sorardı ondan.
 Biljk dənizində arardı gevhər,
 Gətirmişdi ələ bir coq biliklər.
 Onuñ təlimilə qəlbi parladı
 Elm, hikmət nə din bildi anladı
 Zyhəlin devrindən, jərin kəjsyndən,
 Vərjəqda hərnə var əjrəndi həman.
 Az zaman icində coq bilik aldı
 Sən'ətdə, fənnidə başə juçaldı.
 Şahzadə qəflətdən artıq olandı.
 Şahlıq rytbəsini bejə qazandı.
 O, bilik olcisi «Byzyrk ymmid» də
 Zəkəsəny gəryb qaldı həjrətdə.
 Onun xidmətini sevib çahanda,
 Ajrılmazlı ondan hec bir zamanda.
 Şah da istər onu çahandan artıq;
 Dəjil jalnəz çahan miñ çandan artıq.
 Jaşasın deyərk o, bir coq zaman
 Uqursuz əllərdən qorunuz hər an.
 Cev. A. ƏBASƏLT